

Inleiding

Reserves en voorzieningen bepalen in belangrijke mate de vermogenspositie en maken deel uit van het financiële beleid. Raakvlakken zijn er met bijvoorbeeld activerings- en afschrijvingsbeleid en het weerstandsvermogen.

In 2001 is er voor het laatst een nota aangeboden aan het college over reserves en in 1998 over voorzieningen. Omdat er acht jaren verstreken zijn en de ontwikkelingen niet stilstaan, is het gewenst een en ander te actualiseren.

In 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) ingetreden in verband met de dualisering van gemeente- en provinciebesturen. Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten vervangt de Comptabiliteitsvoorschriften 1995 (CV 1995). De intrede van het BBV heeft gevolgen voor de indeling van reserves en voorzieningen.

Door het actualiseren van het reserve- en voorzieningenbeleid wordt beter voldaan aan de voorwaarden voor een gezond financieel beleid en wordt voldaan aan de eisen uit het BBV.

In hoofdstuk:

1. wordt in het kort omschreven wat een reserve en een voorziening is en het onderscheid daartussen verduidelijkt.
2. wordt het juridisch kader opgesomd, zoals is opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten. Hierbij wordt nader ingegaan op het onderscheid tussen en de bevoegdheid m.b.t. reserves en voorzieningen.
3. worden de verschillende functies van de reserves en voorzieningen belicht.
4. worden de principes benoemd, die gelden als er een nieuwe reserve of voorziening wordt gevormd.
5. wordt ingegaan op stortingen en onttrekkingen vanuit reserves en voorzieningen.
6. worden de uitgangspunten benoemd ten aanzien van onttrekkingen en toevoegingen.
7. wordt ingegaan op de ondergrens van de algemene reserve en de weerstandcapaciteit.

In **bijlage 1** treft u een overzicht aan van de jaarrekening 2008 opgenomen reserves en informatie per reserve.

In **bijlage 2** treft u een overzicht aan van de jaarrekening 2008 opgenomen voorzieningen en een toelichting op de voorzieningen.

In **bijlage 3** zijn de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen opgenomen.

1. Definities

1.1. Reserves

Een reserve is een vrij te bestemmen deel van het eigen vermogen.

Een nadere toelichting op deze uitleg:

Een reserve is een deel van het **eigen vermogen** waar de raad een bestemming aan heeft gegeven of waarvan de raad de bestemming kan wijzigen. De besteding van de benoemde gelden ligt niet vast, maar kan door de raad 'naar believen' voor andere doelen worden bestemd. Reserves worden gevormd of benut zonder dat het invloed heeft op het exploitatieresultaat.

1.2. Voorzieningen

Een voorziening is een deel van het vreemde vermogen, welke gereserveerd is voor toekomstige lasten, tekorten, risico's of verplichtingen die voortvloeien uit de voorbije periode.

Een nadere toelichting op deze uitleg:

Een voorziening wordt als het ware gezien als een saldo van toekomstige lasten (een schuld) en is daarom een onderdeel van het **vreemd vermogen**. De besteding van de hier benoemde gelden ligt min of meer vast (toekomstige lasten, tekorten, verplichtingen), omdat de toekomstige lasten onvermijdelijk zijn en de risico's reëel zijn ingeschat. Een wijziging van een dotatie of onttrekking in de voorziening leidt tot een aanpassing van de kosten en daarmee het exploitatieresultaat.

2. Juridisch kader

In aanvulling op hoofdstuk 1 vloeit rondom reserves en voorzieningen veel beleid voort uit het BBV. Deze Algemene Maatregel van Bestuur bevat een aantal duidelijke bepalingen.

2.1. Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Bedrijfseconomisch gezien zijn reserves vrij te besteden, al kan de politiek aan reserves een bepaalde bestemming geven. Op grond van artikel 43 van het BBV moeten de reserves in de balans worden onderscheiden naar:

- a. de algemene reserve;
- b. bestemmingsreserves, die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven, die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden;
- c. overige bestemmingsreserves.

Een bestemmingsreserve is een reserve, waar de gemeenteraad een bepaalde bestemming aan heeft gegeven.

Een nadere toelichting op bovenstaande:

Tot de **algemene reserves** worden gerekend alle reserves, niet zijnde een bestemmingsreserve. Onder een **bestemmingsreserve** wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming is gegeven.

Tot de bestemmingsreserve worden ook gerekend:

- de egalisatierekeningen die dienen om ongewenste schommelingen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht wegens door de organisatie geleverde prestaties;
- de egalisatierekeningen voor investeringsbijdragen die zijn bedoeld om ontvangen investeringsbijdragen gedurende de gebruiksduur van het investeringsgoed in jaarlijkse termijnen ten gunste van de rekening van baten en lasten te laten komen.

Het onderscheid tussen de algemene reserve en bestemmingsreserve is gebaseerd op politieke beslissingen en juridische dan wel morele argumenten. Zodra de politiek aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven of een reserve gebonden is door voorwaarden gesteld door een geldgever (legaat, subsidie, investeringsbijdrage) is er sprake van een bestemmingsreserve, de reserves zonder een dergelijk oormerk vormen tezamen de algemene reserve.

Vrij besteedbaar zijn van reserves

Een ander onderscheid dat bij reserves kan worden gemaakt is dat naar *vrije reserves* en *dekkingsreserves*.

Reserves die gebruikt worden voor de structurele dekking van exploitatie-uitgaven dienen te worden aangeduid als dekkingsreserve; reserves waarvan de besteding geen consequenties heeft voor de exploitatie worden vrije reserves genoemd.

Het onderscheid hangt dus af van de eventuele gevolgen die het beschikken over een reserve heeft voor de exploitatierekening.

Voor de besluitvorming over de besteding van reserves is het dus noodzakelijk inzicht te hebben in de mogelijk budgettaire consequenties daarvan.

Dat inzicht zou kunnen worden geboden door per reserve te vermelden:

- welke opbrengsten samenhangen met die reserve en
- wat met die opbrengsten is gedaan:
  - toegevoegd aan de reserve, of
  - (geheel of gedeeltelijk) gebruikt ter incidentele of structurele dekking van exploitatielasten.

Stille reserves

Tenslotte kan ook nog de 'stille reserve' worden onderscheiden. De stille reserve is geen tastbare reserve. De stille reserve is het verschil tussen de actuele waarde van activa en de boekwaarde. Het gaat hier overigens om niet bedrijfsgebonden activa (bezittingen). Dit houdt in dat deze bezittingen kunnen worden afgestoten zonder dat het functioneren van de organisatie in het geding komt. Te denken valt aan woningen en andere panden die niet bijdragen aan het realiseren van de gemeentelijke doelstellingen en aan de reële waarde van effecten. De stille reserves worden in de begroting en de jaarrekening wel zichtbaar gemaakt, namelijk in de paragraaf over het weerstandsvermogen.

2.2. Voorzieningen

In artikel 44 van het BBV wordt de definitie van voorzieningen weergegeven. Voor de definitie is aansluiting gezocht bij Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Voorzieningen zijn passiefposten op de balans:

- die een schatting geven van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, niet zijnde voorschotbedragen van Europese en Nederlandse overheidslichamen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel;
- waarvan de omvang en of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn;
- die oorspronkelijk samenhangen met de periode voorafgaande aan die datum.

Op grond van artikel 44 van het BBV worden voorzieningen gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar welke omvang wel redelijkerwijs geschat kan worden;
- b. op de balansdatum bestaande risico's met betrekking tot bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs geschat kan worden;
- c. kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, mits:
  - het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het (lopende) jaar of in een voorafgaand jaar en
  - de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal jaren.

Er is een drietal categorieën voorzieningen, te weten:

- voorzieningen voor verplichtingen en risico's;
- voorzieningen ter egalisering van kosten;
- voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Voorzieningen voor verplichtingen en risico's

Kenmerkend voor deze voorzieningen is dat:

- deze moeten worden gevormd door het nemen van een last;
- deze een verplichte bestedingsrichting hebben;
- tot het vreemd vermogen behoren.

Het gaat bij die voorzieningen om min of meer onzekere verplichtingen die te zijner tijd tot schulden kunnen worden, zoals garantstellingen en dergelijke, of om voorzieningen die een schatting betreffen van

de lasten voortvloeiend uit risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering, zoals rechtsgedingen, reorganisaties en dergelijk. Posten als schulden en transitoria vallen niet onder het begrip voorzieningen omdat daarbij geen onzekerheid bestaat over de omvang van de verplichting.

Voorzieningen ter egalisatie van kosten

Deze voorzieningen worden gevormd ter egalisering van de in de tijd onregelmatig gespreide kosten, zoals groot onderhoud. Op facultatieve basis kunnen dergelijke voorzieningen worden gevormd, mits:

- sprake is van kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt maar waarvan de oorsprong wel (mede) ligt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar;
- de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van de lasten over een aantal begrotingsjaren.

Het gaat van over (toekomstige) lasten waar de gemeente niet onderuit kan. Hierbij valt met name te denken aan het terugkerende onderhoud van kapitaalgoederen, zoals wegen, waterwegen, riolering en gebouwen. Het vormen van een voorziening is in dit geval niet verplicht; er kan ook voor gekozen worden de ongelijkmatig gespreide lasten in de komende begrotingsjaren te nemen als ze zich manifesteren.

Als wordt besloten tot het instellen van een voorziening dient wel aan een aantal eisen te worden voldaan:

- Voorzieningen die worden gevormd om (groot) onderhoud van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren alleen kunnen worden ingesteld en gevoed op basis van een beheerplan van het desbetreffende kapitaalgoed. Dit beheerplan dient periodiek te worden geactualiseerd.
- Het beheerplan dient financieel te zijn getoetst. Tevens moeten het beheerplan, de stand van de voorziening en de dotatie eraan op elkaar aansluiten. Indien er geen (recent) beheerplan aanwezig is, is het vormen van een voorziening voor groot onderhoud dus niet toegestaan. Wel is het dan mogelijk om een bestemmingsreserve te vormen.

Voor de gevolgen van toekomstige gebeurtenissen, die niet in causale relatie staan tot het bedrijfsgebeuren in de periode voorafgaande aan de balansdatum, kunnen geen voorzieningen worden gevormd.

Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is, worden geclassificeerd onder de voorzieningen. Dit geldt ook voor schenkingen met een specifieke bestedingsverplichting, voor zover deze niet in het jaar van verkrijging worden besteed. Een legaat dat is ontvangen met als bepaling dat de opbrengst van de belegging ervan wordt aangewend voor een specifiek doel dient ook als voorziening te worden verantwoord. De opbrengsten van het legaat worden als bate in de exploitatie meegenomen en de uitgaven als last. Een eventueel positief saldo in enig jaar dient aan de voorziening te worden toegevoegd.

2.3. Verschil tussen reserves en voorzieningen

Het belangrijkste verschil tussen reserves en voorzieningen is, dat reserves tot het eigen vermogen behoren en voorzieningen tot het vreemd vermogen.

In de CV 1995 werden drie soorten bestemmingsreserves onderscheiden, namelijk:

1. reserves waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven;
2. de nog niet bestede middelen verkregen van derden met een specifieke aanwending;
3. de zogenaamde egalisatierekeningen.

Zolang de bestemming veranderd kan worden, is er sprake van een (bestemmings) reserve; zodra dit niet meer kan is er sprake van een voorziening. Aan voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending van reserves is vrijblijvender, omdat de raad een besluit kan nemen over een andere aanwending. Vanwege dit verschil is besloten om de middelen van derden waarvan de aanwending is gebonden voortaan onder voorzieningen te laten vallen. Vroeger werden deze middelen onder de CV 1995 gerekend tot de reserves, sinds de invoering van het BBV behoren de nog niet bestede middelen verkregen van derden met een specifieke aanwending tot de voorzieningen, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van het EU, het Rijk en de provincies voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die ter dekking dienen voor de lasten van volgende begrotingsjaren. Deze middelen moeten met ingang van begroting en jaarrekening 2008 worden opgenomen onder de overlopende passiva.

2.4. Bevoegdheid tot het instellen van reserves en voorzieningen

De raad stelt reserves in en besluit tot mutaties daarin. De verwerking daarvan vindt plaats in het resultaatbestemmende deel van de begroting en/of jaarrekening. Het BBV schrijft voor dat de mutaties in de reserves apart zichtbaar gemaakt moeten worden. Alleen die mutaties waaraan een raadsbesluit van voor 31 december ten grondslag ligt mogen in de jaarrekening worden verwerkt.

De raad stelt de voorzieningen in, en besluit tot dotaties daaraan, via de vaststelling van de programma's, dus in het resultaatbepalende deel van de begroting en/of de jaarrekening. Voorzieningen hebben een verplichtend karakter. De uitgaven worden rechtstreeks afgeboekt van een voorziening. De uitvoering van het programma, en daarmee verloop van de voorzieningen, wordt toegelicht in de begroting en de jaarstukken.

3. De functies van reserves en voorzieningen

Voordat er wordt ingegaan op hoe er met reserves en voorzieningen omgegaan dient te worden, wordt er eerst inzicht gegeven in de functies van reserves en voorzieningen. Hierbij zijn de volgende functies te onderscheiden:

1. de bufferfunctie
2. de bestedingsfunctie
3. de egalisatiefunctie
4. de inkomensfunctie

Bufferfunctie

De belangrijkste functie van het eigen vermogen is de bufferfunctie. Reserves behoren tot één van de instrumenten om niet kwantificeerbare risico's af te dekken. Reserves maken, naast eventuele onbenutte belastingcapaciteit en ruimte in de begroting, onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.

Bestedingsfunctie

De bestemmingsreserve is een reserve, welke gevormd zijn voor een bepaald doel. Deze middelen zijn zonder toestemming van het bestuur niet vrij aanwendbaar voor andere zaken. Periodiek zal bekeken moeten worden of de omvang en bestemming nog adequaat zijn.

Egalisatiefunctie

Reserves kunnen een egalisatiefunctie hebben. Dit betekent dat de lasten en baten over de jaren heen, regelmatig ten laste/ten gunste van de exploitatiebegroting worden gebracht om pieken en dalen op te vangen. Voorwaarde is wel dat er een inhoudelijk meerjarenperspectief moet zijn geschetst.

Voorzieningen met een egalisatiefunctie kunnen slechts gevormd zijn om de onderhoudslasten van een kapitaalgoed over een aantal jaren te egaliseren en de voorziening gevoed wordt op basis van een beheerplan. Dit beheerplan dient periodiek te worden geactualiseerd.

Inkomensfunctie

Reserves hebben een inkomensfunctie als de bespaarde rente gebruikt wordt als structureel budgettair dekkingsmiddel. In verband met de beperkte aanwendbaarheid van dit soort reserves, wordt ook wel gesproken van 'geblokkeerde' reserves.

4. Vorming van nieuwe reserves en voorzieningen

Naast hetgeen reeds als wettelijke verplichting geldt, is er ook een eigen beleid met betrekking tot het vormen van nieuwe reserves en voorzieningen. Hieronder wordt het eigen beleid beschreven.

Hierbij gelden in het algemeen de volgende principes:

- Het instellen van nieuwe reserves zullen altijd ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.
- Reservevorming is geen doel op zich, maar er dient wel een specifieke doelstelling te zijn waarvoor de middelen zijn gereserveerd. De doelstelling moet helder geformuleerd zijn.
- Nieuwe reserves worden gecreëerd als:
  - een bepaald doel of activiteit moet worden gerealiseerd, waarvan de uitvoering zich over meerdere jaren uitstrekt. Hierbij kan gedacht worden aan een nieuw beleidsplan;
  - opvangen van fluctuaties in de exploitatie, omdat de uitgaven een niet evenredig verloop hebben.

Voorgesteld wordt:

Akkoord gaan met de hier boven genoemde in het algemeen geldende principes.

Het vormen van voorzieningen is verplicht voorgeschreven (zie 2.2). De raad heeft door het verplichtende karakter in de praktijk weinig ruimte om keuzes te maken bij de allocatie van middelen. In overweging nemende dat de raad een kaderstellende rol heeft en het college een uitvoerende, ligt het meer voor de hand deze bevoegdheden bij het college is gepositioneerd. Om de kaderstellende rol van de raad in acht te nemen, dient het instellen van een voorziening te passen binnen de door de raad gestelde beleidsmatige en financiële kaders.

Voorgesteld wordt:

De bevoegdheid tot het instellen van een voorziening neerleggen bij het college, onder de voorwaarde dat een en ander past binnen de door de raad gestelde beleidsmatige en financiële kaders.

5. Saldi van reserves en voorzieningen

Het vormen van reserves en voorzieningen legt beslag op de bestedingsruimte. Aan het hebben en aantrekken van financiële middelen zijn kosten en risico's verbonden. Het is zodoende belangrijk dat de reserve op grond van een specifieke doelstelling wordt gevormd en niet onnodig is.

Voorgesteld wordt:

Er wordt gestreefd naar een adequate hoogte van de reserves in relatie met de specifieke doelstelling en/of weerstandsvermogen, met inachtneming van het voorzichtigheidsprincipe.

6. Storting en onttrekking vanuit reserves en voorzieningen

6.1 Reserves

Een toevoeging aan een reserve geschiedt altijd in het kader van resultaatbestemming en worden altijd via het programma verantwoord. Het rechtstreeks boeken van bestedingen ten laste van reserves is niet toegestaan. In de hoofdlijnennotitie resultaatbestemmen 2007 van de Commissie BBV is bepaald, dat toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves tot maximaal het bedrag dat via de begroting (wijziging) door de raad is goedgekeurd. Verder kunnen er raadsbesluiten zijn die nog in het lopende begrotingsjaar ten gunste of ten laste van een specifieke bestemmingsreserve mogen worden gebracht. Om een juist inzicht te krijgen in de baten en lasten van een door de raad benoemde programma worden op de volgende pagina enkele uitgangspunten benoemd.

Voorgesteld wordt:

- Bij storting aan reserves wordt de storting toegewezen aan het programma, waaruit het geld beschikbaar komt.
- Bij onttrekking vanuit de reserves, wordt de onttrekking toegewezen aan het programma, waarvoor het geld ter beschikking wordt gesteld.
- Indien onttrekkingen gebruikt worden voor algemene dekkingsmiddelen, wordt de onttrekking toegewezen aan programma 10 (algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien).
- Storting en onttrekking van renten aan reserves zijn algemeen van aard en worden zodoende toegewezen aan programma 10 (algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien).

6.2 Voorzieningen

Ten aanzien van voorzieningen wijkt het beleid niet af van de wettelijke bepalingen zoals opgenomen in het Besluit Begroten en Verantwoorden 2004 (zie bijlage 2). Door de commissie BBV heeft daarnaast een aantal stellige uitspraken gedaan over de toepassing van het BBV. Relevant voor deze notitie is dat voorzieningen die gevormd zijn om de onderhoudslasten van een kapitaalgoed te egaliseren, alleen ingesteld en gevoed kunnen worden op basis van een periodiek geactualiseerd beheerplan.

7. De ondergrens van de algemene reserve**7.1. Algemeen**

In 1996 is besloten dat een deel van de algemene reserve aanwezig dient te zijn als weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet structurele financiële tegenvallers op te kunnen vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten.

In de notitie van eind 1996 zijn drie berekeningswijzen aan de orde gesteld:

- 1) Op basis van de Financiële Verhoudingswet.
- 2) Op basis van richtlijnen van de Provincie.
- 3) Een percentage van de totale lasten van de begroting.

Er is op dat moment gekozen voor optie 1. De ondergrens is bepaald op fl. 1.500.000,- (€680.670,-). De frequentie van de bepaling van de ondergrens is op 4 jaar gesteld, zijnde de lengte van de WOZ tijdvlakken.

De eerste herziening volgde in 2001. De ondergrens van de algemene reserve is bepaald op fl. 2.400.000 en ingaande per 2002 op €1.100.000.

De tweede herziening volgde in 2005. Op basis van de berekening door middel van optie 1 kwam de ondergrens uit op €835.000. De raad heeft echter besloten om de ondergrens op €1.100.000 te handhaven. Daarnaast is ook de frequentie aangepast; de frequentie is gekoppeld aan de zittingsperiode van de gemeenteraad en niet aan de WOZ tijdvlakken. Er vindt een bepaling plaats in 2007, in 2010 en vervolgens om de 4 jaar.

De derde herziening volgde in 2007. Ook nu is het berekende bedrag op basis van optie 1 aan de lage kant, namelijk €940.000. Het advies is om wederom de ondergrens op €1.100.000 te handhaven; de raad volgt dit advies.

7.2. Aanpassen berekeningsmethodiek

Er zijn diverse redenen te noemen om de berekeningmethodiek aan te passen:

- 1) De afgelopen twee vaststellingen van de ondergrens van de algemene reserve is afgeweken van de gekozen berekeningsmethodiek in 1996. Beide uitkomsten waren aan de lage kant en zijn hierdoor niet vastgesteld. De bruikbaarheid van de methodiek wordt hiermee dan ook in twijfel getrokken.
- 2) De ondergrens is op dit moment niet inzetbaar als controle instrument, maar kan dit wel zijn.
- 3) De onbenutte belastingcapaciteit zit nu zowel in de berekening van het weerstandcapaciteit als in de ondergrens. Het is logisch de onbenutte belastingcapaciteit uit de ondergrens te halen, aangezien deze thuishoort bij het weerstandcapaciteit.
- 4) Als de omzet een stuk hoger wordt, zoals bijvoorbeeld in 2009 het geval is door bouwgrondexploitatie, komt de ondergrens hoog uit en ontstaan er problemen als het gaat om het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve.

7.3. Nieuwe berekeningsmethodiek

Een andere invalshoek is om de hoogte van de algemene reserve afhankelijk te laten zijn van de totale omvang van de lasten van de begroting. Een exploitatietekort (lasten zijn hoger dan de baten) wordt immers ten laste van de algemene reserve gebracht. Deze berekeningsmethodiek is eerder in 1996 ter sprake is gekomen, maar toen is er gekozen om de ondergrens die voortvloeit uit de Financiële Verhoudingswet te hanteren.

Voordelen voorgestelde berekeningsmethodiek:

- eenvoudig vast te stellen en beter te verklaren
- te gebruiken als politiek (controle) instrument
- groeit mee met de groei van de gemeente
- de onbenutte belastingcapaciteit komt niet meer in de berekening van de ondergrens voor en wordt dus niet meer dubbel meegenomen
- goede vergelijking mogelijk met andere gemeenten

Als we de ondergrens van 2006 delen op de totale lasten in 2006, komt het percentage uit op 8,5%. In onderstaande overzichten kunt u het verloop van de weerstandvermogen bekijken op basis van deze methodiek. De berekeningen zijn gebaseerd op de begrote gegevens, dus niet de werkelijke gegevens.

De hoogte van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve:

	Totaal aan lasten	Stand algemene reserve per 1/1	Ondergrens = 8,5%	Vrij besteedbare deel algemene reserve
2006	€29.680.320	€2.614.504	€2.522.827	€ 91.677
2007	€29.817.574	€2.836.560	€2.534.494	€ 302.066
2008	€16.959.549	€2.460.725	€1.441.561	€ 1.019.164
2009	€24.817.702	€2.317.299	€2.109.505	€ 207.794

Weerstandcapaciteit op basis van nieuwe methodiek:

	Vrij besteedbare deel algemene reserve	Stille reserve	Onbenutte belastingcapaciteit	Onvoorzien	Weerstandcapaciteit
2006	€ 91.677	€1.966.382	€643.613	€42.500	€2.744.172
2007	€ 302.066	€1.758.541	€736.194	€42.500	€2.839.301
2008	€1.019.164	€2.183.252	€755.523	€42.500	€4.000.439
2009	€ 207.794	€2.651.726	€383.483	€42.500	€3.285.503

Vergelijking weerstandcapaciteit oude en nieuwe methodiek:

	Oude methodiek	Nieuwe methodiek	Vershil
2006	€4.166.999	€2.744.172	€1.422.827
2007	€4.273.795	€2.839.301	€1.434.494
2008	€4.342.000	€4.000.439	€ 341.561
2009	€4.295.008	€3.285.503	€1.009.505

Het gebruik van de nieuwe methodiek zorgt ervoor dat er het vrij aanwendbaar deel met betrekking tot de algemene reserve en de weerstandcapaciteit lager uitkomt dan op basis van de tot nu toe gebruikte methodiek. Of dit problemen oplevert, is afhankelijk van het financiële gevolg van te benoemen risico's.

Door de weerstandcapaciteit af te zetten tegen het verwachte financiële gevolg van alle risico's, kan de ratio weerstandvermogen worden berekend.

Het weerstandvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door aandacht voor het weerstandvermogen kan worden voorkomen dat een financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandvermogen is voldoende als financiële tegenvallers goed opgevangen kunnen worden en het saldo van de weerstandcapaciteit minus risico's positief is. Voor het beoordelen van het weerstandvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's in relatie tot de aanwezige weerstandcapaciteit.

In het verlengde van de wijziging van de ondergrens, is het voorstel de ratio weerstandvermogen te verhogen van 1,8 naar 2,0. Volgens de waarderingstabel die de Universiteit Twente in samenwerking met Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement heeft opgesteld, betekent dit een kwantificering 'ruim voldoende', maar neigt de waardering naar de kwantificering 'uitstekend' (zie onderstaande tabel).

Ratio betekenis	
> 2,0	Uitstekend
1,4 – 2,0	Ruim voldoende
1,0 -1,4	Voldoende
0,8 – 1,0	Matig
0,6 - 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Voorgesteld wordt:

- de berekeningsmethodiek voor het vaststellen van de ondergrens van de algemene reserves wijzigen met ingang van 2009.
- de ratio weerstandcapaciteit aanpassen van 1,8 naar 2,0.
- een risicoanalyse laten uitvoeren door een externe partij.

Bijlage 1 : overzicht van reserves en informatie per reserve

(bron: jaarrekening 2009)

Overzicht van de reserves bij de gemeente Beemster per 31-12-2008:

		Saldo
Algemene reserve		€2.313.242
Bestemmingsreserve		
<i>Reserves waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven</i>		
Reserve dorpsuitleg	€ 18.541	
Reserve aankoop kunstwerken	€ 1.188	
Reserve volkshuisvestingsdoeleinden	€ 200.937	
Reserve egalisatie renteresultaten	€ 1.182.188	
Reserve oude activa BCF	€ 103.336	
Reserve archeologiebeleid	€ 16.999	
Reserve rekenkamercommissie	€ 15.000	
Reserve RES Zaanstreek – Waterland	€ 8.500	
Reserve viering 400 jaar Beemster	€ 75.000	
Reserve realisatieplan E-Beemster	€ 74.205	
Reserve uitvoering WMO huishoudelijke zorg	€ 90.000	
Reserve dorpsontwikkelingsplan Noordbeemster	€ 15.000	
Reserve ontwikkeling breedbandtechnieken	€ 20.000	
Reserve onderzoek dorpshuis/wijkcentrum MB	€ 35.000	
Subtotaal		€ 1.855.895
<i>Reserves voor egalisatie van tarieven</i>		
Reserve vervanging/renovatie riolering	€ 475.634	
Reserve egalisatie afvalstoffenheffing	€ 274.827	
Subtotaal		€ 750.460
<i>Reserves in verband met bruto activering vaste activa</i>		
reserve gemeentehuis	€ 1.407.600	
obs “de Blauwe Morgenster”	€ 440.000	
gymlokaal obs “de Blauwe Morgenster”	€ 147.500	
bibliotheek T. de Coenestraat 4 MB	€ 254.800	
verbetering gebouw “Onder de Linden”	€ 18.000	
speeltuin “de Vreugdegaard”	€ 54.400	
renovatie/uitbreiding Beejeegebouw MB	€ 54.000	
kinderdagverblijf / psz N. Cromhoutlaan 3 MB	€ 180.000	
buitenschoolse opvang / T. de Coeneplein 6 MB	€ 15.400	
ondergrondse glasbak nabij supermarkt MB	€ 3.900	
riolering Westbeemster	€ 174.365	
groot onderhoud Middenweg 141/143 MB	€ 51.800	
groot onderhoud Rijperweg 81 MB	€ 16.900	
groot onderhoud Rijperweg 108/110/111 MB	€ 40.600	
Subtotaal		€ 2.859.263
Totaal bestemmingsreserves		€ 5.465.620
TOTAAL RESERVES		€ 7.778.862

Informatie per reserve

Het is voor de besluitvorming over de besteding van de reserves noodzakelijk inzicht te hebben in de mogelijke budgettaire consequenties daarvan. In verband hiermee wordt per reserve het volgende vermeld:

- Is het een vrije- of dekkingsreserve.
- Welke opbrengsten samenhangen met die reserve en wat met die opbrengsten is gedaan of kan worden gedaan:
  - toegevoegd aan de reserve, of
  - (geheel of gedeeltelijk) gebruikt ter incidentele of structurele dekking van exploitatielasten.

Algemene reserve

= vrije reserve (met inachtneming van de door de raad vastgestelde ondergrens)

Bestedingsmogelijkheden:

▪ **Dekking exploitatie – uitgaven**

De algemene reserve kan worden gebruikt voor de dekking van de exploitatie-uitgaven (het sluitend maken van de begroting). Op zich is dit geen probleem. Echter zodra uit de meerjarenraming blijkt dat de reserve structureel moet worden gebruikt voor de dekking van de exploitatie-uitgaven is er sprake van een beperking in de besteedbaarheid van de algemene reserve.

Wanneer er dus sprake is van een tekort dan dient er een dekkingsplan te komen waarmee het tekort (verlies) in de nabije toekomst wordt ingelopen. Dit specifiek dekkingsplan voor verliezen moet een relatief korte en dus overzienbare periode bestrijken. Wanneer er geen dekkingsplan is en de verliezen uit de gewone lopende middelen moeten worden goedgeemaakt, dan dienen deze verliezen ten laste van de rekening van baten en lasten te worden afgeboekt. Deze verliezen komen dan vervolgens via de bestemming van het saldo indirect in mindering op de algemene reserve. Wanneer deze reserve daardoor onaanvaardbaar laag is geworden, zal er vervolgens een dekkingsplan moeten komen waarmee de reserve weer op peil wordt gebracht. Voor de financiële positie van de gemeente is het noodzakelijk dat de gewenste ondergrens van de algemene reserve in acht wordt genomen. Het op deze manier toepassen van het voorzichtigheidsprincipe voorkomt dat verliezen ongedekt naar de toekomst worden verschoven.

▪ **Dekking investeringsuitgaven**

Vervangingsinvesteringen

Vervangingsinvesteringen zijn investeringen die in principe periodiek terugkeren. Meestal gaat het om duurzame middelen die van belang zijn voor de bedrijfsvoering van een organisatie. Te denken valt aan vervoermiddelen, gereedschappen, software, computers etc. De beslissing om deze investeringen te vervangen dient primair gebaseerd te zijn op de technische levensduur (afschrijvingstermijn). Vervanging zal uiteraard slechts nodig zijn indien de gemeente de taak waarvoor de duurzame middelen worden aangeschaft nog zal vervullen. Indien taken worden afgestoten is de aanschaf van daaraan gerelateerde productiemiddelen uiteraard ook niet meer nodig.

Aangezien uit de vervangingsinvesteringen voortvloeiende lasten (kapitaallasten en overige kosten) over het algemeen kunnen worden gedekt uit de vrijvallende lasten van de op dat moment afgeschreven vervangingsinvesteringen, is het aanwenden van de algemene reserve in deze niet aan te raden. Hierbij is wel van belang dat de technische levensduur als uitgangspunt voor vervanging wordt genomen. Voor investeringen waarvan de levensduur reeds is verstreken dient financiële ruimte te worden gevonden binnen het bestaande budget.

Wel dient er rekening te worden gehouden met het feit dat op het moment van vervanging de investering duurder is geworden, waardoor de kapitaallasten wellicht hoger zullen uitvallen.

Nieuwe investeringen

Het gebruiken van de algemene reserve voor de (gedeeltelijke) financiering van een nieuwe investering heeft tot voordeel dat de kapitaallasten van deze investering gedurende de levensduur niet ten laste komen van de exploitatie. Wel dient rekening te worden gehouden met het feit dat ook deze investering na het verstrijken van de technische levensduur moet worden vervangen. Er dient dan budgettaire ruimte te zijn om deze vervanging te kunnen realiseren, tenzij wordt besloten niet tot vervanging over te gaan op basis van eerder genoemde argumenten. Aangezien de technische levensduur van investeringen meestal langer is dan 10 jaar, is er voldoende tijd om budgettaire ruimte te zoeken voor de eventuele vervanging.

Er moet wel rekening worden gehouden met de eventuele hogere onderhoudskosten en/of overige kosten die verbonden zijn aan de nieuwe investering. Deze uitgaven komen wel ten laste van de exploitatie.

- Besteding van de reserve zonder een tegenpost

Het gaat hierbij om bijdragen aan derden of subsidies. Bijvoorbeeld een eventuele storting in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

De besteding van de reserve voor dit soort doeleinden vermindert de beschikbaarheid daarvan als financierings- of beleggingsbron en vermindert daarmee structureel de daarmee samenhangende besparingen / opbrengsten en leidt daarmee dan ook tot een budgettaire verkrapping.

Bij de gemeenste Beemster komt dit tot uiting in het renteresultaat. Dankzij het gebruik van de reserve egalisatie renteresultaten zullen de budgettaire consequenties als gevolg hiervan pas na tien jaar plaatsvinden.

⇒ **Bestemmingsreserves waaraan door het bestuur een bestemming is gegeven.**

- **Reserve dorpsuitleg**

= vrije reserve

De reserve dorpsuitleg is een reservering voor de kosten die in beginsel betrekking hebben op de uitvoering van de bestemmingsplannen (grondexploitatie). Deze reservering is terug te vinden in de zogenaamde plankosten (exploitatieopzet). De reserve wordt gevoed door in de grondprijs per vierkante meter een opslag van €10 te hanteren. Pas op het moment dat de raad besloten heeft tot verkoop van gronden binnen een bestemmingsplan vindt de storting in de reserve plaats op basis van het werkelijk aantal verkochte vierkante meters. De betreffende stortingen in deze reserve worden dus binnen de grondexploitatie aangemerkt als kosten.

Bestedingsmogelijkheden

Deze reserveringen kunnen ons inziens mogelijk dienen voor de bekostiging van de aanleg van gemeenschapsvoorzieningen binnen de gemeente. Hierbij moet evenals bij de algemene reserve wel onderscheid worden gemaakt tussen nieuwe investeringen en vervangingsinvesteringen.

Een andere mogelijkheid is om deze reserve in de toekomst in te zetten voor eventuele verliesgevende bestemmingsplannen. Op dit moment is hier echter nog geen sprake van.

- **Reserve aankoop kunstwerken**

= vrije reserve

Met ingang van 2009 wordt de reserve gevoed door een jaarlijkse storting van €4.000,- ten laste van de exploitatie. De reserve wordt gebruikt voor de mogelijkheid in het herdenkingsjaar 2012 de gemeentelijke collectie kunstwerken in de tuin van het gemeentehuis en/of in een van de dorpskernen uit te breiden.

- **Reserve volkshuisvestingsdoeleinden**

= vrije reserve

Deze reserve is in 1995 gevormd uit de opbrengst (gedeelte) in verband met de verkoop van de complexen bejaardenwoningen in het Pr. Beatrixpark te Middenbeemster en Zuiderhof te Zuidoostbeemster.

Richtlijnen van de Staatssecretaris van VROM gaven destijds aan dat deze opbrengst moest worden gebruikt "in het belang van de volkshuisvesting". Dit is logisch, want de opbrengst is namelijk verkregen door verkoop van relatief fors door het Rijk gesubsidieerde woningbouw. De opbrengst moest dan ook in de administratie zichtbaar blijven via een aparte reserve.

Bestedingsmogelijkheden

Zoals al aangegeven dient het gereserveerde bedrag te worden gebruikt in het belang van de volkshuisvesting. In de praktijk is het begrip "belang van de volkshuisvesting" vrij ruim, bijvoorbeeld mogelijk maken goedkope woningbouw (lagere grondprijs), aanleg riool, stads- en dorpsvernieuwing (b.v. herinrichten woonomgeving).

▪ **Reserve egalisatie renteresultaten**

= dekkingsreserve

Eerder in deze notitie hebben wij gemeld, dat door de thans gehanteerde systematiek op een relatief solide wijze toch grote bedragen aan rente als dekking voor de exploitatie kunnen worden gebruikt. Hierbij is het uitgangspunt dat er gewerkt wordt met een renteresultaat in combinatie met een "egalisatiereserve renteresultaten".

In het kort houdt deze systematiek het volgende in. Het gebruiken van een renteresultaat (*dat in de praktijk voornamelijk zal worden gevoed door rente die de aanwezigheid van reserves genereren*) als dekkingsmiddel maakt de begroting kwetsbaar, omdat door het aanwenden van reserves het renteresultaat zal dalen. Het renteresultaat is dus onderhevig aan schommelingen. Om de rentebaten voor langere tijd in te kunnen zetten ten gunste van de exploitatie is een oplossing gevonden, waarbij de begroting bij een daling van het renteresultaat geen grote schokken ondergaat. Deze oplossing is het werken met een reserve egalisatie renteresultaten overeenkomstig raadsbesluit van 24 april 1997.

Deze methodiek houdt in dat het renteresultaat jaarlijks wordt gestort in deze reserve. Vervolgens wordt jaarlijks 1/5 deel (m.i.v. 2001; daarvoor was dit 1/10 deel) van de omvang van de reserve gebruikt als dekkingsmiddel voor de begroting. Jaarlijks wordt het renteresultaat toegevoegd aan deze reserve en vervolgens wordt dan voor de dan volgende 5 jaar weer een jaarbedrag berekend. Bij een toevoeging van het renteresultaat stijgt, indien de toevoeging hoger is dan de jaarlijkse onttrekking, de stand van de reserve en derhalve ook het bedrag voor de komende 5 jaar.

De voordelen van deze methode zijn:

- een daling van de reserve egalisatie renteresultaten heeft pas na minimaal 5 jaar gevolgen voor de begroting, zodat er voldoende tijd is om daarop te anticiperen;
- de begroting wordt niet beïnvloed door tegenvallende renteresultaten;
- door de (voortschrijdende) termijn van 5 jaar wordt de financiële positie van de gemeente stabiel;
- het renteresultaat wordt uiteindelijk volledig ingezet als dekkingsmiddel.

Bestedingsmogelijkheden

Het is mogelijk om tussentijds, als gevolg van budgettaire tegenslag, voor een bepaald jaar te beslissen om het renteresultaat - als uitzondering - niet in de egalisatiereserve te storten maar voor andere zaken aan te wenden. Voor de begroting heeft dat geen invloed, omdat het bedrag dat minimaal nog 5 jaar ten gunste van de begroting wordt gebracht, vaststaat.

▪ **Reserve oude activa BCF**

= dekkingsreserve

Op 1 januari 2003 is de Wet op het BTW-compensatiefonds in werking getreden en is het BTW-compensatiefonds ingevoerd.

De waardering van de oude activa op de balans, aangeschaft voor de inwerktrading van het BFC bevat nog een BTW-component. Hetzelfde geldt voor de kapitaallasten van deze activa die ten laste komen van de exploitatiebegroting. Dit BTW-component moet worden afgeschreven gedurende de lengte van de nog resterende afschrijvingstermijnen.

Omdat er geen uitname uit het gemeentefonds in 2003 geschiedt maar in 2004, is het eenmalige voordeel van 2003 gebruikt worden om de BTW in de oude activa te dekken. De reserve valt in 10 jaar ten gunste van de exploitatie vrij en daarbij verminderd de jaarlijkse vrijval elk jaar met 10%.

▪ **Reserve archeologiebeleid**

= vrije reserve

In 2005 is de monumentenwet gewijzigd, waarin wordt aangegeven dat de kosten op de initiatiefnemer verhaald dienen te worden. Omdat dit niet zonder meer vanzelfsprekend is, en er geen leges voor archeologie aan een bouwvergunning kunnen worden gekoppeld (geen wettelijke basis), is de reserve archeologiebeleid gevormd.

De reserve werd gevoed door een eenmalige toevoeging van €20.000,- ten laste van de algemene reserve (in 2005) en er wordt voor elke verkochte m² bouwgrond een bedrag van €2,00 toegevoegd aan de reserve.

- **Reserve Rekenkamercommissie**

= vrije reserve

De reserve rekenkamercommissie is gevormd om eventuele incidentele kosten te kunnen dekken. Voorstelbaar is dat de rekenkamercommissie op enig moment voor een bepaald onderzoek externe deskundigheid wil inhuren. In dat geval is het jaarlijkse budget ad €15.000,- al snel ontoereikend en zou er een raadsvoorstel gedaan moeten worden om extra budget beschikbaar te stellen. Door het vormen van de reserve rekenkamercommissie wordt meer vrijheid geboden. De reserve is gevormd door het in 2006 niet benutte budget.

- **Reserve RES Zaanstreek – Waterland**

= vrije reserve

De voor 2006 geraamde bijdrage van €8.500,- is niet tot uitbetaling gekomen. Gelet op het belang van de RES-projecten (Regionale Economische Samenwerking) is van het beschikbaar gestelde budget voor dit doel een reserve gevormd, waardoor het budget beschikbaar blijft voor dit doel.

- **Reserve viering 400 jaar Beemster**

= vrije reserve

In 2006 is een bedrag ad €5.000,- beschikbaar gesteld. In 2007 is ten laste van de algemene reserve een bedrag van €45.000,- toegevoegd aan de reserve viering 400 jaar Beemster. In 2012 bestaat de Beemster polder 400 jaar en de verwachting is dat er voor de kosten van de viering van dit feit beroep zal worden gedaan op een bijdrage van de gemeente.

- **Reserve realisatieplan E-Beemster**

= vrije reserve

De reserve realisatieplan E-Beemster is gevormd om de digitale dienstverlening van de gemeente Beemster te verbeteren. Hiervoor wordt onder andere een extern deskundige ingehuurd. Uit het voordelige resultaat in 2007 is een bedrag van €100.000,- beschikbaar gesteld..

- **Reserve uitvoering WMO huishoudelijke zorg**

= vrije reserve

De reserve uitvoering WMO huishoudelijke zorg is in 2007 gevormd naar aanleiding van een overschot ad €90.000,- op het beschikbare budget voor de uitvoering van de WMO huishoudelijke zorg. De gemeente heeft in het kader van de WMO bijzondere taken om de sociale samenhang en participatie binnen de (kernen) van de gemeente te bevorderen.

- **Reserve dorpsontwikkelingsplan Noordbeemster**

= vrije reserve

De reserve dorpsontwikkelingsplan Noordbeemster is gevormd naar aanleiding van het niet benutte budget voor dit doel in 2007. Uit het voordelige resultaat in 2007 is een bedrag van €15.000 beschikbaar gesteld. Het dorpsontwikkelingsplan is gewenst vanuit een zorgvuldige ruimtelijke ontwikkeling en bevordering van sociale cohesie.

- **Reserve ontwikkeling breedbandtechnieken**

= vrije reserve

De breedbandtechnieken is een veelbelovende ICT-ontwikkeling die bijdraagt aan de sociaal-economische ontwikkeling van onder andere de gemeente Beemster. Het is wenselijk dat ook in het grote buitengebied van Beemster deze technieken ontsloten wordt. Uit het voordelige resultaat in 2007 is voor de ontwikkeling van de breedbandtechnieken een bedrag van €20.000,- beschikbaar gesteld en kan de reserve, zo nodig, worden aangevuld.

▪ **Reserve onderzoek dorpshuis/wijkcentrum MB**

= vrije reserve

Deze reserve is gevormd om een onderzoek te kunnen starten naar de behoefte aan en de realisatiemogelijkheden van een dorpshuis/wijkcentrum in Middenbeemster. Uit het voordelige resultaat in 2007 is een bedrag van €35.000,- beschikbaar gesteld.

⇒ *Egalisatierekeningen (bestemmingsreserves) die dienen om ongewenst schommelingen in de gemeentelijke tarieven op te vangen.*

▪ **Reserve vervanging/renovatie riolering**

= dekkingsreserve

De reserve vervanging/renovatie riolering is in 1986 gevormd door een storting van fl. 25.000 ten laste van de exploitatie. Het doel van deze reserve is om fluctuaties in de tarieven als gevolg van groot onderhoud en / of vervanging van riolering op te kunnen vangen.

Het verloop van deze reserve vanaf 2003 tot heden is als volgt:

• Stand per 1 januari 2003			€	494.727,16
• Toevoegingen:				
- 2007: saldo van lasten / baten riolering en waterzuivering	€	21.917,95		
- 2008: idem	€	27.336,17		
<i>Totaal toevoegingen</i>			€	49.254,12
• Onttrekkingen:				
- 2003: saldo van de lasten / baten riolering en waterzuivering	€	30.959,80		
- 2004: idem	€	27.836,19		
- 2005: idem	€	5.465,14		
- 2006: idem	€	4.086,47		
<i>Totaal onttrekkingen</i>			€	68.347,60
• Stand per 31 december 2008			€	475.633,68

De kosten met betrekking tot de vervanging/renovatie riolering worden in de begroting budgetneutraal geraamd. Een eventueel saldo wordt verrekend middels deze reserve.

Met ingang van 2005 wordt 25% van de kosten van straatreiniging toekent aan de kosten riolering.

▪ **Reserve egalisatie afvalstoffenheffing**

= dekkingsreserve

Bij de vaststelling van de begroting 1995 is besloten een egalisatiereserve afvalstoffenheffing in te stellen met de bedoeling de tariefsverhogingen van deze heffing te beperken. Aanvankelijk was berekend, dat de reserve in de eerste jaren een negatief saldo zou hebben. Door de gunstige ontwikkelingen bij de kosten van afvalverwijdering en -verwerking is hier nog geen sprake van geweest.

Het verloop van deze reserve vanaf 2003 is als volgt:

• Stand per 1 januari 2003			€	10.081,94
• Toevoegingen:				
- 2003: saldo van de lasten / baten afvalverwijdering /-verwerking	€	36.215,21		
- 2004: idem	€	31.027,81		
- 2005: idem	€	98.607,21		
- 2006: idem	€	59.849,89		
- 2007: idem	€	33.062,46		
- 2008: idem	€	5.982,13		
<i>Totaal toevoegingen</i>			€	264.744,71
• Stand per 31 december 2008			€	274.826,65

De kosten van reiniging worden in de begroting budgetneutraal geraamd. Een eventueel saldo wordt verrekend middels deze reserve.

Ook is het mogelijk om deze reserve aan te wenden voor over enkele jaren voorziene uitbreidingsinvesteringen op het gebied van afvalverwijdering en -verwerking. Een en ander om een spronggewijze verhoging van de tarieven te voorkomen.

Met ingang van 2005 wordt 10% van de kosten van straatreiniging toegekend aan de kosten reiniging..

⇒ ***Egalisatierekeningen (bestemmingsreserves) die dienen om eenmalig ontvangen investeringsbijdragen gedurende de gebruiksduur van het investeringsgoed in jaarlijkse termijnen ten gunste van de exploitatie te laten komen.***

▪ **De dekkingsreserves in verband de bruto waardering vaste activa**

= dekkingsreserves

Met ingang van 1995 hanteert de gemeente Beemster als waarderingsgrondslag voor vaste activa (investeringen) de bruto methode. Deze methode houdt in dat de activa (investeringen) worden geactiveerd voor de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en dat de ontvangen bijdragen of subsidies voor deze investeringen als reserve worden verantwoord.

Deze methode kan als volgt worden samengevat:

- de uitgegeven bedragen voor investeringen worden tot hun volledige omvang opgenomen; op deze bruto bedragen wordt vervolgens ook afgeschreven
- ontvangen bijdragen of subsidies worden als reserve verantwoord; gedurende de periode van afschrijving worden de middelen van die reserve ten bate van de exploitatie aangewend
- hetzelfde vindt plaats bij de reserves die bedoeld waren voor éénmalige aanwending; de bespaarde rente van deze reserve wordt dan ook uiteraard ten bate van de exploitatie gebracht

Deze bestemmingsreserves worden dus gebruikt voor de structurele dekking van exploitatie uitgaven (kapitaallasten) en worden daarom ook aangeduid als dekkingsreserves.

Bijlage 2 : overzicht van voorzieningen en toelichting

Overzicht van de voorzieningen bij de gemeente Beemster per 31-12-2008:

		Saldo
Voorzieningen algemeen		
voorziening wachtgelden wethouders	€ 277.030	
voorziening dubieuze debiteuren soza	€ 5.091	
subtotaal		€ 282.121
Voorzieningen cyclisch onderhoud gebouwen		
gemeentehuis Rijn Middelburgstraat 1 MB	€128.394	
loods gemeentewerken Insulindeweg 2 MB	€ 53.426	
brandweerkazerne Kl. Hogetoornlaan 5 MB	€ 23.296	
obs "de Blauwe Morgenster"	€131.077	
obs "de Blauwe Perelaar"	€109.522	
obs "de Bonte Klaver"	€ 69.880	
rks "de Lourdesschool"	€ 18.961	
cultureel centrum Onder de Linden te MB	€ 39.845	
Middenweg 171 MB / Travaile	€ 873 -/-	
kerktoren Middenweg 148 MB	€ 31.795	
oorlogsmonumenten	€ 3.567	
kinderdagverblijf N. Cromhoutlaan 3 MB	€ 26.786	
buitenschoolse opvang T. de Coeneplein 6	€ 8.979 -/-	
Beejee gebouw B. Hollanderstraat 9 MB	€ 11.644	
kruisgebouw Pr. Mauritsstraat 4/6 MB	€ 32.958	
berging begraafplaats N. Cromhoutlaan 4 MB	€ 2.534 -/-	
woningen Middenweg 141/143 MB	€ 14.262	
woning Rijperweg 81 MB	€ 15.431	
woningen Rijperweg 108/110/111 MB	€ 18.641	
subtotaal		€ 753.148
Voorzieningen m.b.t. specifieke bijdragen van derden		
voorziening project "Land van Leeghwater"	€49.444	
voorziening afkoopsommen onderhoud graven	€63.138	
subtotaal		€ 112.582
TOTAAL VOORZIENINGEN		€1.147.851

Toelichting op voorzieningen

Voorziening wachtgelden wethouders

Met ingang van 1995 is als gevolg van de gewijzigde voorschriften een voorziening gevormd voor de wachtgeldverplichting die ontstaat als een wethouder stopt met het vervullen van zijn taak. Oud wethouders hebben minimaal 2 jaar en maximaal 6 jaar recht op een wachtgelduitkering. Dit recht wordt dus in 6 jaar opgebouwd. Per dienstjaar wordt 1/6 deel van de wachtgeldaanspraak verdiend. De hoogte van de wachtgelduitkering is dus afhankelijk van het aantal dienstjaren van de wethouder en is het eerste jaar 80% en de daaropvolgende 5 jaren 70% van de laatst genoten wedde.

Stand voorziening per 01-01-2008	€310.569
Toevoeging ten laste van de exploitatie	€ -
<u>Uitkeringen ten laste van voorziening</u>	<u>€ 33.539 -/-</u>
<i>Totaal wachtgeldverplichting per 31 december 2008</i>	<i>€ 277.030</i>

Voorzieningen cyclisch onderhoud gebouwen

Het periodieke meerjarig onderhoud (cyclisch onderhoud) heeft een conserverend karakter en dient ter instandhouding van het actief gedurende de geplande gebruiksduur, bijvoorbeeld het schilderen van een gebouw.

Voor elke onderhoudsvoorziening is een onderhoudsplan opgesteld, waarin is opgenomen wanneer welke uitgaven zullen plaatsvinden. De jaarlijkse storting in de voorzieningen en het noodzakelijke niveau kan worden bepaald op grond van dit plan (1/10 deel van de totale uitgaven, excl. uitgaven begrotingsjaar, voor de komende 10 jaren, wordt jaarlijks ten laste van de exploitatie gebracht). Jaarlijks wordt op de balansdatum aan de hand van de geactualiseerde en bijgestelde onderhoudsplannen gekeken of de ingestelde voorzieningen dekkend zijn voor de achterliggende verplichtingen. De mutaties in de voorziening wegens toevoegingen of door vrijval vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van een nieuw noodzakelijk niveau.

De werkelijke uitgaven van onderhoud worden vervolgens uit de voorziening gedaan. Door het vormen van een onderhoudsvoorziening kunnen fluctuaties in exploitatiekosten en risico's worden opgevangen.

Voorzieningen m.b.t. specifieke bijdragen aan derden

Bijdragen van derden waarvan de bestemming gebonden is, zijn geclassificeerd onder de voorzieningen. De opbrengsten van het legaat worden als bate in de exploitatie meegenomen en de uitgaven als last. Een eventueel positief saldo in enig jaar dient aan de voorziening te worden toegevoegd.

Bijlage 3 : Relevante wetteksten uit het BBV

Titel 2.3 De paragrafen

Artikel 11

1. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:
  - a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
2. De paragraaf betreffende de weerstandsvermogen bevat ten minste:
  - a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;

Titel 2.4 Het overzicht van baten en lasten en de toelichting

Artikel 17

Het overzicht van baten en lasten bevat:

- d. de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma:

Titel 2.5 De uiteenzetting van de financiële positie en de toelichting

Artikel 20

2. Afzonderlijke aandacht wordt besteedt aan:
  - d. de stand en het verloop van de reserves

Artikel 27

1. de programmarekening bevat:
- d. de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.

Titel 4.5 De balans en de toelichting

Paragraaf vaste passiva

Artikel 41

Onder de vaste passiva worden afzonderlijk opgenomen het eigen vermogen, de voorzieningen en de vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Artikel 42

1. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming uit de programmarekening.
2. Het in het eerste lid bedoelde resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Artikel 43

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:
  - a. de algemene reserve;
  - b. de bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden;
  - c. overige bestemmingsreserves
2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan provinciale staten respectievelijk de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 44

1. Voorzieningen worden gevormd wegens:
  - a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
  - b. op de balansdatum bestaande risico's te zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
  - c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

2. Tot die voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen, bedoeld in artikel 49, onderdeel b.
3. Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Artikel 45

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Artikel 49

In de balans worden onder de overlopende passiva opgenomen:

- b. de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren;

Paragraaf 4.5.7 Toelichting op de balans

Artikel 54

1. In de toelichting op de balans worden de aard en de reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan toegelicht.
2. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen of onttrekkingen via de resultaatsbestemming bij de programmarekening;
  - c. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar;
  - d. de verminderingen in verband met de afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
  - e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Artikel 55

1. In de toelichting op de balans worden de aard en de reden van elke voorziening en de wijzigingen daaraan toegelicht.
2. Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:
  - a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
  - b. de toevoegingen;
  - c. ten gunste van de rekening van baten en lasten vrijgevalen bedragen;
  - d. de aanwendungen;
  - e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.